

Čočka s párkem

Všeobecně se politiky opovrhuje, až to lítost budí. Pokusím se jich proto krapet zastat. Proč se vlastně chovají tak nevkusně? Inu, protože se snaží zalíbit voličům. A mič je hned na druhé straně hřiště.

Pózy de Gaulle osobně nesnášel, ale jak jinak mohl ukočírovat svůj milovaný národ? Banality jsou proto vítány, ušlechtilost se prodává jak housky na krámu. Bonmoty, sprostárny, bicepsy a naleštěné vise se snašejí velmi dobře. Chodí, zavěšeny do sebe, mezi voliče. Dvouslovným slibům „maso bude“ či „zdroje jsou“ nelze odolat. No nic.

Neříkám, že by to byl běžný jev, ale nemůžeme zcela vyloučit postavu politika s jistou prozíravostí překračující jedno volební období. Co si s ní ale počne? Jako artikl je neprodejná. Takže co mu zbude? I když se zdatně přizpůsobí, stejně může leckdy jako Merkelová zplakat nad výsledkem. Vše klapne, tu však přijde povodeň, „blbá nálada“, skandál nebo katastrofa největší — to, když v den voleb prší nebo je naopak pěkně.

Nicméně na jedno řešení jsem přišel. Ale je to poslední rada, kterou uděluji politikům zadarmo! Inspiroval jsem se Starým zákonem, a to jak Ezau za mísu čočovice o své prvorozenství přišel. I když, přiznejme si to, Jakub se příliš férově nezachoval a jeho synové — pěkná čeládka! Nezachoval, ale bylo mu požehnáno. Jehovovy úradky však soudit oprávněni nejsme. Takto podnícen navrhuji: KAŽDÝ ZAPSANÝ VOLIČ, KTERÝ VOLIT NEBUDE, DOSTANE TISÍC KORUN (KAPŘÍKA)!

Pak odpadnou všichni, kterým na výsledku voleb zase tak moc nezáleží, a to jsou právě ti, opovažují se tvrdit, kteří na sladké či sprosté řeči, billboardy a podobná hejblata slyší. Bezmála kompletně vypadnou voliči-důchodci — další rána komunistickým

štváčům! S politikou to bude jako s fotbalem: hraje jej málokdo, moc lidí na něj nechodí, ale spousty na něj čučí v telce a kecají v hospodě. A hospodští si mnou ruce. Snad by se potom mohli politici věnovat své práci, mluvit střízlivě a snad dokonce možná přijít, občas, s nějakým tím argumentem. Kdo ale zanaříká, budou novinoví komentátoři s články typu DKP (účetní zkratka pro drobné a krátkodobé předměty). Nikdo si stěžovat nebude, voliči i ne-voliči, každý na tom vydělá. Nu, a když stát nebude platit stranám za voličské hlasy, tak ještě nejspíš ušetří.

Za to vše ten párek s čočkou bohatě stojí! Dobrou chuť!

2005

POZNÁMKY:

Autorem slibu „maso bude“ byl první tajemník KSČ a prezident republiky Antonín Novotný; „zdroje jsou“ pronesl první ministr Vladimír Špidla — dobrou vůli jim oběma upřít jistě nelze.

Korupce? Zlegalisujme podplácení!

Ty volby se nám povedly! Novináři a politologové se radují — táží se, radí, přizvukují, soudí a hodnotí. Nicméně, přiznejme si to, melou stále to samé. Nejvyšší čas přispět jim nějakým tím kamínkem do soukolí jejich mlýna. Nezištně zde proto nabízím několik nápadů, kterými si mohou posloužit.

Volby v demokracii by měly vyjadřovat mínění všech občanů, což je ovšem v praxi nákladná záležitost. Jejich reprezentativnosti a adekvaci by však v nejmenším neuškodilo, kdyby v jedněch volbách mohli volit jen občané narození v liché dny, v dalších zase v sudých. Co by se jen tím ušetřilo!

Zájem občanů o volby by se jistě zvýšil, kdyby byly spojeny s tombolou. Každý desátý volič vyhrává gumové zvířátko (ekologové protestují), každý stý bude vyfotografován před zástavou s poslancem, kterého si vybere.

Dále se domnívám, že voliči-absentéři by měli mít rovněž své zastoupení. Jestliže by se k urnám nedostavilo třeba 30 %, pak by měl být odpovídajícím způsobem krácen i počet poslanců, a rázem by jich bylo o 60 kousků méně. Ale i voliči s neplatnými hlasy by měli mít své zastoupení. Reprezentoval by je odpovídající počet poslanců, kteří by měli všechna práva, až na jedno — jejich hlasy v parlamentě by byly vždy prohlášeny za neplatné.

Kontrola oblíbenosti korunou — za každý preferenční hlas by měl být každý poslanec odměněn příplatkem. A aby to erární kasu nestálo ani korunu, mohl by příslušný obnos být stržen poslancům bez preferencí.

Neustále je diskutována otázka, v jakém rozsahu by měli mít naši zákonodárci a prezident imunitu. Nejjednodušší by bylo prohlásit je za nesvéprávné. Odpovědnost by pak spočívala na kurátorovi, který by byl našim reprezentantům přidělen. Ten by

kontroloval jejich příjmy, vedl rodinný rozpočet a proplácel účty. Lobbisté by ostrouhali mrkvičky.

Stran korupce. Podle mého soudu by mělo být podplácení zlegalisováno, podobně jako prostitute, a to proto, aby poslanci a úředníci (a ony dámy) mohli platit z těchto příjmů daně. Proto by také bylo záhodno uveřejnit závazný ceník uplácených služeb s taxativně vymezenými poplatky. Už žádné alibistické „nechám to na vás“. A co tak platit kolky? Pořádku by bylo dosaženo i tím, že by úplatky byly odečitatelné z daní. Budou-li korumpovat všichni všechny, korupce zmizí.

Připomínky bych měl i k moci soudní, která, jak všichni dobře víme, musí být nestranná a neovlivnitelná. Měli bychom ovšem soudcům jejich nelehké postavení ulehčit! Plně bych proto akceptoval návrh lorda Bertranda Russella, který soudil, že soudci by měli být vykastrováni — pak by se věru nedali okouzlit sličným zjevem některé ze stran.

Jako vrstva soudící občany a společnost by měli být — opět ve vyšším zájmu — ze společnosti jaksi vyčleněni a zbaveni občanských práv. Navrhuji povinné nošení jakési uniformy (taláru?), emblému (biret?), aby je občané nemohli — i jen nechtěně — ovlivňovat. Nějaká ta kasárna by jim ostatně také neuškodila. Nebylo by to nic nového — také mniši sedí v kláštorech a vycházejí v hábitech. A jak jsou společnosti prospěšní!

2002

POZNÁMKY:

Bertrand Russell. Doporučoval, aby soudci, zejména v rozvodových případech, byli v zájmu objektivity vykleštěni. Sám proto založil mezinárodní soud proti (americkým) válečným zločínům ve Stockholmu až ve svých 95 letech.

Chvála neřesti

Vbrzku bude tomu bezmála tři sta let, co Bernard Mandeville napsal *Bajku o včelách neboli Soukromé neřesti vedou k obecnému blahu*. Píše zde, že „lidské nedostatky u zkaženého lidstva mohou být využity ve prospěch občanské společnosti a že mohou zaujmout místo morálních ctností“. Kniha je psána ve verších, k tomu se už napotom žádný politický ekonom nepropracoval.

Apoštol liberalismu F. A. Hayek si Mandevilla, který hlásal, že ctnost a obecné blaho jsou neslučitelné, neobyčejně vážil, byl pro něj *master mind*. Naším ekonomům lze jen vytknout, že ač se o Hayeka opírali, na Mandevilla zapoměli, a způsobili tak společnosti velkou škodu. Krást, podvádět, uplácet a hýřit se totiž mělo a má mnohem více!

Neboží defraudanti, tuneláři, úplatkáři *e tutti quanti*, byť by si s nimi naše počestná justice nešpinila ruce, jsou společensky ostrakisováni, publicistika se o nich zmiňuje jen nevlídně. Ba dokonce jsou obviňováni z úpadku národního hospodářství. Je ale na čase těmto krátkozrakým postojům učiniti přítrž! Pokusme se proto přičlenit několik poznámek, a to s chladnou myslí, o prospěšnosti těchto ubohých proskřibovaných páriů pro naši společnost.

Nejen Hayek, ale zejména K. Marx se o Mandevillovi vyjadřoval s pochopením a obdivem, a proto nepochybíme, obrátíme-li se pro poučení na V. I. Lenina. Poté, co jeho přítel, bolševik Malinovskij, byl odhalen jako agent Ochranky, hájil jej Lenin velmi důvtipně. Poukázal na to, že aby mohl udávat, musel se napřed i poté o revoluci zasloužit. A tato jeho činnost bohatě převážila jeho prásání. Pro nás z toho plyne, že nějaký ten bezvýznamný poslanec, jen skrovně pro stranu a stát pracující, tolik možností krást nemá.

Mladé a dynamické starosty Lyonu a Grenoblu si nemohli občané vynachválit, a to po právu. Bohužel se dali při krádežích chytit a šli si sednout. Ještě výše postavené osoby ovšem do vězení nechodí, viz bývalé francouzské premiéry E. Cressonovou a A. Juppého — a kdo by pochyboval o jejich politických zásluhách? Pomiňme J. Attaliho, presidenta Evropské banky pro rozvoj, ten se zostudil sám, pouze falšoval cestovní účty.

Mužové a ženy, přispívající svými neřestmi k obecnému blahu, nemohou být žádná ořezávátka. Při své činnosti si bystří um, vtip, pohotovost a smysl pro spolupráci — k těmto výsledkům vede ostatně napovídání a opisování ve škole, pedagogy tak bezhlavě odsuzované. Navíc musí leccos znát. Tak jistě tuneláři věděli o stávajících zákonech více než počestní juristé a poslanci dohromady, ale přiznejme si, to zase není tak mnoho. Je to tak, blbost a nekompetence na cti netratí, ač druhým významně škodí.

Důsledky činů lidí ne-ctnostných mohou být značně pozitivní, jistě, jak pro koho. Vyhrál by Zeman volby, nebylo-li by jeho řeči o tunelářích? A jak šíří známost českého jména v cizině, vzpomeňme na „Piráta z Prahy“ alias V. Koženého. Pro známost naší metropole ve světě udělal víc snad jen Franz Kafka. Přispěli rovněž do pojmové pokladnice lidstva, tak nový význam slova „tunel“ převzaly z češtiny angličtina, němčina, polština. Zatím.

Dráhu revolucionáře, úplatkáře a člověka požívačného, Dantona, nevroubí žádné mrtvolky. To ovšem nelze říci o čestných fanaticích Robespierrovi a Saint-Justovi. Jak bychom byli spokojeni třeba s F. E. Dzeržinským, kdyby si ráčil pošpiňovat své čisté ruce úplatky. Korupcí k lidskosti. Tuneláři navíc netrpí visemi a nemůže je napadnout něco podobného jako počestného F. Mitterranda, aby dal zbourat Eifellovu věž.

Preventivní opatření proti zlodějnám mohou být zcela kontraproduktivní. Tak liberijští presidenti nesměli vycestovat, a to poté, co jich několik zmizelo i se státní kasou. Takže musí sedět doma, utrácet a bránit se proti občanům kulometry. Voličů potom přirozeně ubývá, zvláště, mají-li useknutou ruku, a ani upláčet pak nemohou.

Ctnost finanční odměnu vylučuje, a tudíž odměňována není. Z čehož plyne, že ani ona nemůže odměňovat, nemá totiž z čeho. Na to doplatila Sparta. Podle Mandevilla rozsáhlejší společnost se už bez neřesti a rozmařilosti prostě neobejde — viz Atény. Obé ji totiž stimuluje. Neboť ať nebozí boháčci dělají, co chtějí, stále jsou společnosti prospěšní. Jestliže investují, pak dávají práci druhým. Kdyby si s penězi tapetovali byt nebo je trhali na cucky, pak tím vlastně upevňují měnu. V případě, když utrácejí, konají dobro rovněž. Dvojím způsobem dokonce, nejenže takto obstarávají jiným živobytí, ale svou rozmařilostí vedou ostatní k tomu, aby usilovně pracovali. Proč? Díky opičení se lidu zachce luxusních zbytečností, byť i méně nákladných. Ne robotě, ale touze selek fintit se po vzoru šlechty vděčíme za krásné a bohaté lidové kroje. Metoda přinucení k pilnosti účinnější než knuta otrokáře a dokonce než výchova ve škole. Jak se zdá, vyhazovat zbůhdarma peníze do vzduchu dovede už jedině stát.

Nezapomeňme ale, že věci nejpodstatnější jsou lidem a zbohatlíkům společné: Nemocnice na kraji města, Lidové noviny a dopravní zácpy — u televise se sejdeme!

Sókratés, který na tržišti konstatoval „kolik věcí je zde a žádnou z nich nepotřebuji“, aténskému HDP věru neprospěl. Po právu byl odsouzen, parasit.

2003

POZNÁMKY:

Leč neřesti nejsou jen ty, které se týkají neoprávněného zacházení s cizím majetkem. Jsou i takové, které se týkají nejen břicha, ale i podbříšku a příslušných orgánů. Jestliže jistý francouzský politik nutil dámu k poskytnutí služeb s pistolí značky Magnum a obveseluje obecenstvo dalšími avantýrami, přispívá tak dozajista k pověsti své země neméně než Moulin Rouge. Srovnej: Nicolas Sarkozy. Efemérní jev hojný dnes ve Francii. Viz též: přemnožení mšic na Mladoboleslavsku.

Édith Cressonová. Přeloženo do češtiny: paní Řeřichová. Francouzská premiérka. Zřejmě měla potíže s chrupem, a proto si jako evropská komisařka přivedla do Bruselu svého zubaře, kde byl placen jako „hostující vědec“.